

MAAELUMINISTEERIUM

KESTLIKUD TOIDUSÜSTEEMID

Hendrik Kuusk
Maaeluministeerium

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toidusüsteemi väljakutsed

FOOD & POPULATION

Global population growth by 2050

9.7bn Global population will require

50-70% Increase in food production

A SUSTAINABLE FOOD SYSTEM FOR THE EUROPEAN UNION
Download now at sapea.info

SAPEA
Science Advice for Policy by European Academies

FOOD WASTE

Food waste globally accounts for

1/3 of food production **8-10%** of greenhouse gas emissions

€900 billion in economic costs **13.8%** occurs from farm to retail

€800 billion in social costs **up to 50%** from households in high-income countries

A SUSTAINABLE FOOD SYSTEM FOR THE EUROPEAN UNION
Download now at sapea.info

SAPEA
Science Advice for Policy by European Academies

GREENHOUSE GAS EMISSIONS

Food system greenhouse gas emissions

Up to **37%** of global GHG emissions relate to food system

30-40% increase by 2050 with 'Business as usual'

A SUSTAINABLE FOOD SYSTEM FOR THE EUROPEAN UNION
Download now at sapea.info

SAPEA
Science Advice for Policy by European Academies

COST OF MALNUTRITION

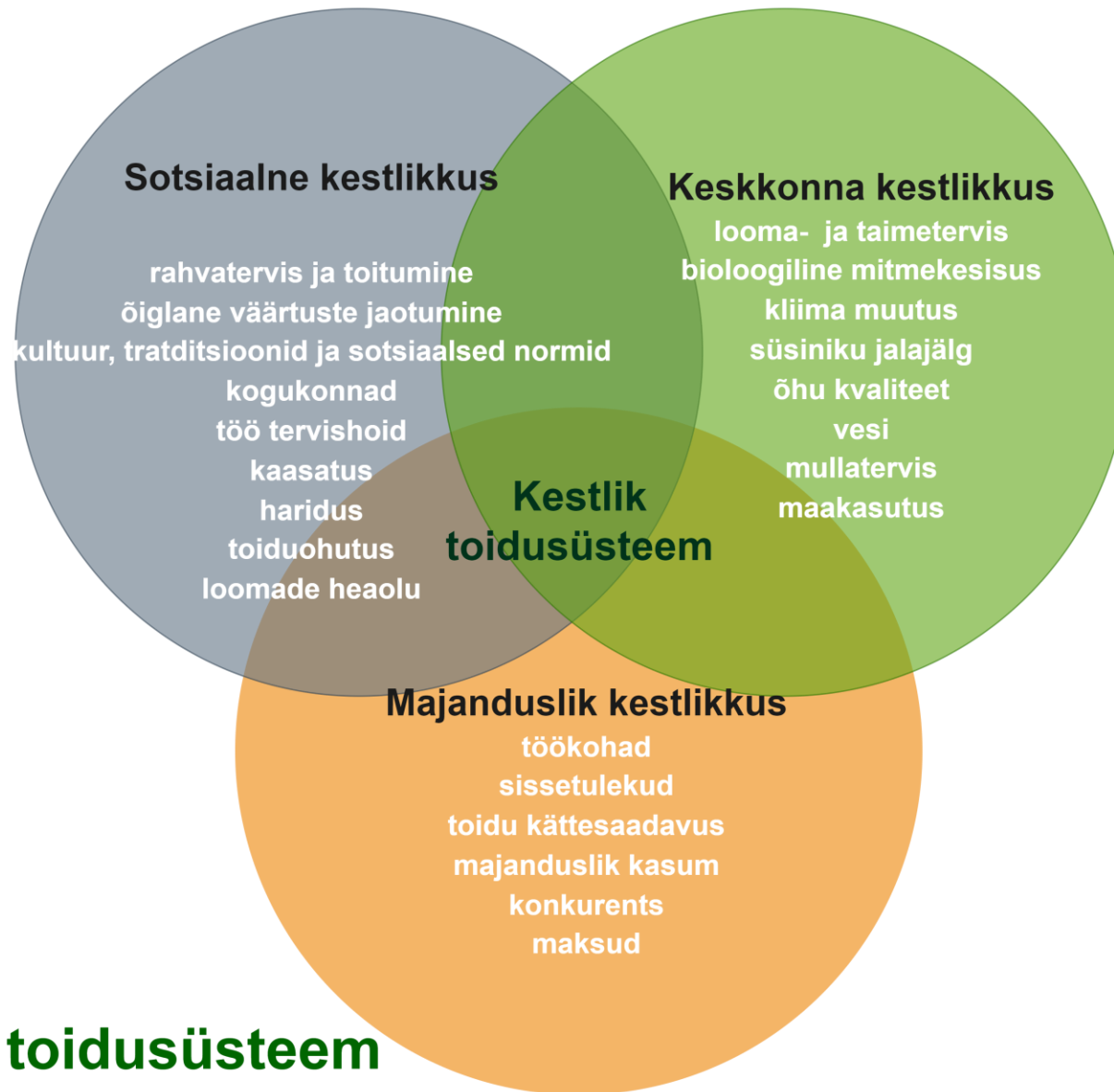
Across Europe

 20 MILLION People affected by disease-related malnutrition

€120 BILLION Potential annual cost to governments

A SUSTAINABLE FOOD SYSTEM FOR THE EUROPEAN UNION
Download now at sapea.info

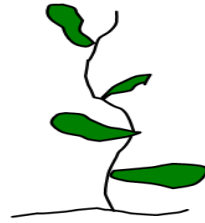
SAPEA
Science Advice for Policy by European Academies

Kestlik toidusüsteem

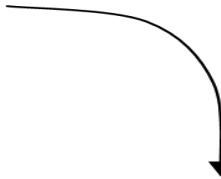
FOOD SUSTAINABILITY

EXAMINING THE WHOLE CYCLE

PRODUCTION

Organic, sustainably grown & harvested, wildcrafted, free-range, cruelty-free.

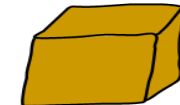
FARMWORK

Fair trade: livable wages, safe working conditions, access to education and healthcare.

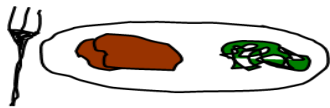
PROCESSING AND DISTRIBUTION

Little processing, little shipping, local ingredients, recyclable & biodegradable packaging, no animal testing.

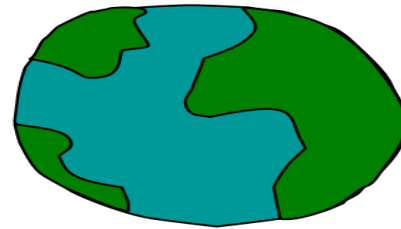
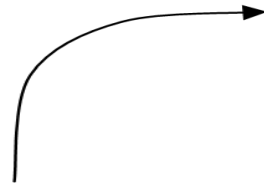
CONSUMPTION

Organic, non-synthetic, little processing, nontoxic, little meat.

WASTE

Biodegradable, non-synthetic, does not bioaccumulate, nontoxic, recyclable.

Toidu tarbimisharjumused – tervislik ja jätkusuutlik toitumine

Paranenud toitumisharjumused:

- *Puuviljad, juurviljad, täistera, kiudained, pähklid – kohalikult kasvatatud*
- *Mahetoit*
- *Loomade heaolu*
- *Kalandus, vesiviljelus*
- *Toidu reformuleerimine*
- *Tootearendus/innovatsioon*

Toidu tarbimisharjumused – tervislik ja jätkusuutlik toitumine

Toidukaod KODUMAJAPIDAMISES

- *Ostuharjumused*
- *Sobivad portsjonid, serveeringud, pakendid*
- *Toidu säilitamise juhised*
- *Toidukordade planeerimine*
- *Kuupäeva märgistus*
- *Toidu ülejääkide kasutamise soovitused*
- *Innovaatilised pakkematerjalid, koostisosad jne.*
- *Digitaalsed/innovaatilised kommunikatsioonilahendused*

Toidu tarbimisharjumused – tervislik ja jätkusuutlik toitumine

Toidukaod TOOTMISAHELAS

- *Protsessid materjaliefektiivsus*
- *Juhendid/juhised*
- *Ülejääkide jaotamine*
- *Tooraine kasutamise optimeerimine*
- *Jäätmete tekkimise vähendamine/vältimine*
- *Ring- ja biomajandus*
- *Koolitamine/treeningud*
- *Uued tooted (kõrvalsaadustest, mittekölblikest toodetest)*

Sektorisestest protsesside kestlikkus

Neto emissiooni vähendamine

- *„Low-carbon“ tehnoloogiad*
- *Taastuvenergia*
- *Logistika, kohalik tarneahel*
- *Ringmajandus*
- *Bio-ökoloogilised lahendused*

Sektorisestest protsesside kestlikkus

Ressursitõhusus

- *Hindamismeetodid – „keskkonna jalajälg“, „Life Cycle Assessment“*
- *Energiatõhusus*
- *Veekasutus*
- *Toidukadude ja jäätmete vähendamine*

Sektorisiseste protsesside kestlikkus

Toidupakendid

- *Efektiivsemad pakendid/pakkematerjalid*
- *Taaskasutatavad*
- *Kogumissüsteemid*
- *Tarbija teadlikkuse tõstmine*

Sektorisiseste protsesside kestlikkus

Ettevõtete vastupidavus ja konkurentsivõime

- *Uued äriühendused ja ärimudelid*
- *Teadus- ja innovatsiooniprogrammid*
- *Pikaajalised investeeringud*

Sektorisiseste protsesside kestlikkus

Tööjõud ja töökohad

- *Koolitus*
- *Täiendõpe*
- *Ümberõpe*
- *Töötingimused*
- *Tervis*
- *Ohutus*
- *Ergonoomika*

Toidu tarneahela jätkusuutlikkus

Tarneahela vastupidavus ja konkurentsivõime

- *Teadmussiire*
- *Integreeritud agrotehnikad*
- *Teadusuuringud ja innovatsioon*
- *Koolitus ja nõustamine*
- *Digitaalsed lahendused ja kaasaegsed tehnoloogiad*
- *Mõju mõõdikud*

Toidu tarneaahela jätkusuutlikkus

Kestlik tootmine

- *Kliimamuutused*
- *Emissioonid*
- *Toitained*
- *Elurikkus*
- *Ringmajandus ja ressursitõhusus*
- *Mitmekesised põllukultuurid*

Toidu tarneaahela jätkusuutlikkus

Kestlik tootmine

- *Loomade heaolu*
- *Loomatervise*
- *Rahva tervis*
- *Ravimite kasutamine*
- *„One Health“*
- *Looduslikud ressursid*
- *Pestitsiidid ja väetised*

Toidu tarneaahela jätkusuutlikkus

Varustamine

- *Jätkusuutlikud materjalid/tooraine*
- *Sertifitseerimissüsteemid*
- *Looduslikud elupaigad (kaitsmine, säilitamine)*
- *Bioloogiline mitmekesisus*
- *Metsastamine*
- *Maakasutus*

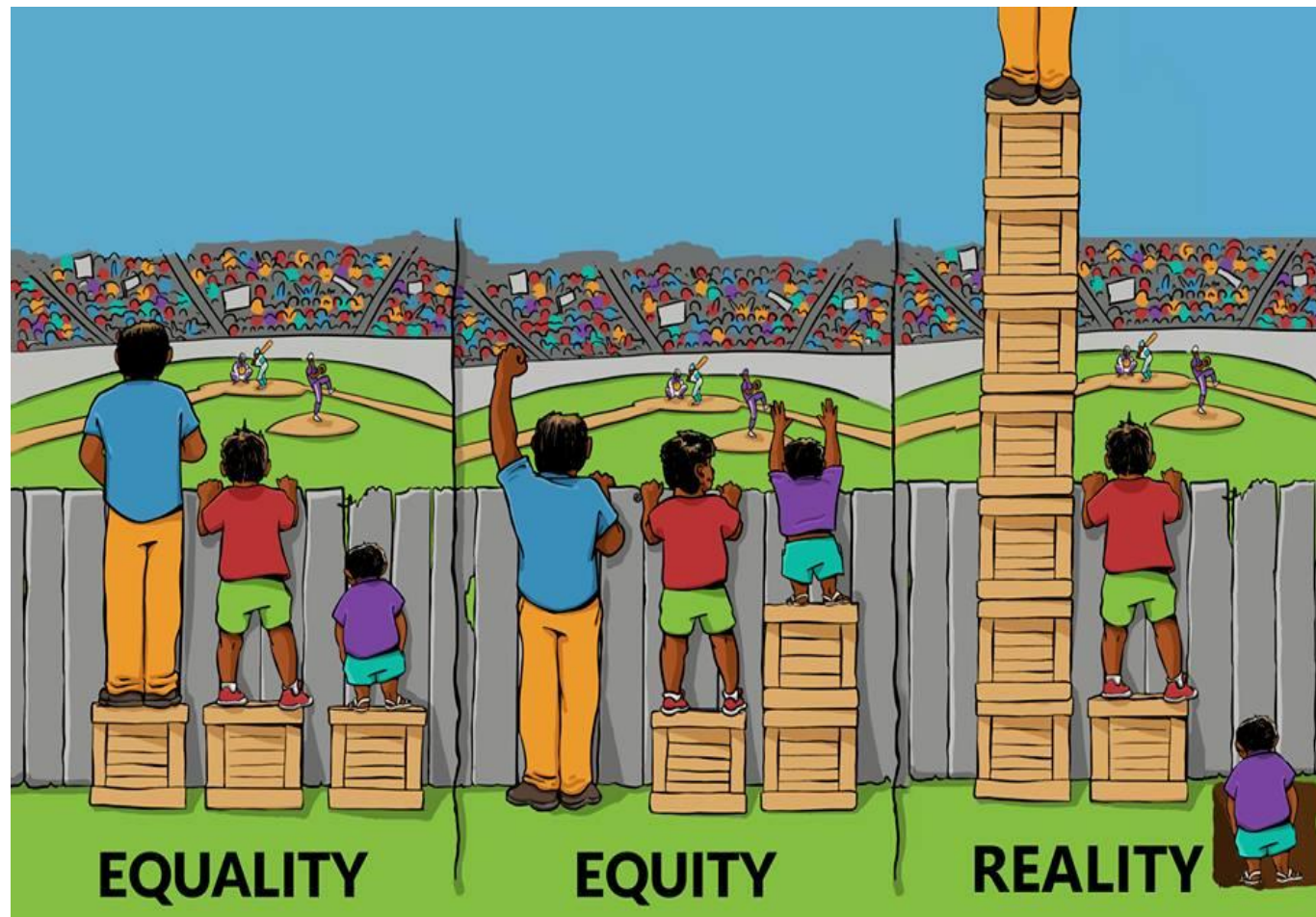

Toidu tarneaahela jätkusuutlikkus

Sotsiaalne jõudlus/suutlikkus

- *Haavatavad elanikkonnagrupid*
- *Propaganda*
- *Sertifitseerimis-
auditeerimissüsteemid*

Strateegia „Talust taldrikule“ - 27 algatust

Kestliku toidusüsteemi raamistik

Algatused, mis on seotud **toidu tootmisega**

(seotud numbrilised eesmärgid – 50% vähem pestitsiide, 20% vähem väetisi, 50% vähem antibiootikume, 25% mahepõllumajandusmaad jne)

Algatused, mis on seotud **toidu väärtusahelaga**

(ELi vastutustundlike äri- ja turundustavade tegevusjuhend (*Code of Conduct*), äriühingu üldjuhtimise raamistik jne)

Algatused, mis suunavad **tarbijat tegema informeeritud otsuseid** kestlikuks ja tervislikuks toitumiseks

(nt pakendi esikülje märgistus, turundamise meetmed, toidu raiskamise vähendamise meetmed sh „kõlblik kuni“ ja „parim enne“ kasutamine)

Kestliku toidusüsteemi raamistiku algatus

Eesmärk - kõik toit, mis tuleb EL turule, on järjest enam kestlik.

Kestliku toidusüsteemi raamistik – algatus strateegias „Talust taldrikule“:

edendatakse poliitikavaldkondade sidusust, arvestatakse kestlikkusega kõikides toiduga seotud poliitikavaldkondades ning tugevdatakse toidusüsteemide vastupanuvõimet.

kestlike toidusüsteemide ja kestlikult toodetud toidu ühised määratlused ja üldpõhimõtted ning nõuded. Raamistikus käsitletakse ka kõigi toidusüsteemi osaliste kohustusi.

Komisjoni eelnõu **2023. a IV kvartal**

MAAELUMINISTEERIUM

Mina tänan!

The bicycle is the slow death of the planet.

General Director of Euro Exim Bank Ltd. got economists thinking when he said:

"A cyclist is a disaster for the country's economy: he does not buy cars and does not borrow money to buy. He does not pay for insurance policies. He does not buy fuel, does not pay for the necessary maintenance and repairs. He does not use paid parking. He does not cause serious accidents. He does not require multi-lane highways. He does not get fat.

Healthy people are neither needed nor useful for the economy. They don't buy medicine. They do not go to hospitals or doctors. Nothing is added to the country's GDP (gross domestic product).

On the contrary, every new McDonald's restaurant creates at least 30 jobs: 10 cardiologists, 10 dentists, 10 dietary experts and nutritionists, and obviously, people who work at the restaurant itself."

Choose carefully: cyclist or McDonald's? It is worth considering.

P.S. Walking is even worse. Pedestrians don't even buy bicycles.